

Rus ofte hoveddiagnose i psykiatri

Ruslidelser er vanligere i psykiatrien enn depresjoner, psykoser og personlighetsforstyrrelser, viser en undersøkelse ved Sør-Trøndelag psykiatriske sykehus.

Undersøkelsen omfatter 187 akuttpasienter ved Sør-Trøndelag psykiatriske sykehus, og er gjennomført over fem måneder, fra oktober 2001 til mars 2002. Nesten halvparten av pasientene i undersøkelsen hadde et rusproblem som hadde betydning for deres psykiske tilstand. For 30 % var rusproblemet så stort at de fikk diagnosen ruslidelse. Hos halvparten av disse fant man ingen annen diagnose enn ruslidelse.

Psykiatere har lenge kjent til at bruk av rusmidler og psykiske lidelser henger sammen. – Tallet er likevel overraskende stort, mener overlege John Christian Fløvig som står bak undersøkelsen. At man hos så mange som 15 % ikke har annet enn rusdiagnose, betyr ikke at pasientene er feilplassert.

– Disse pasientene lider av noe annet enn klassisk rusmisbruk, det vil si at de er suikidale, at det er mistanke om psykose eller at krisen de er inne i krever mer omfattende tiltak enn avrusing, sier Fløvig.

Alkohol er det mest brukte rusmidlet. Deretter følger cannabis og legemidler, mens amfetamin og opiater utgjør en mindre del.

Fløvig sier det vil være viktig å arbeide videre med kartlegging av ruslidelser i psykia-

trien. – Resultatene gir oss mulighet til tenke mer i retning av intervensjon på russiden og bedre samarbeid med rusomsorgen for å planlegge best mulig behandling for disse pasientene, legger han til.

Resultatene er en del av et større prosjekt som foreløpig ikke er vitenskapelig publisert, men tallene er ferdigbehandlet. John Christian Fløvig skal presentere to posters på en kongress i Montreal i Canada i juli, Congress of Collegium International Psychopharmacologicum.

– Ingrid M. Høie, *Tidsskriftet*
ingrid.hoie@legeforeningen.no

Endring, men ikke deling av Forskningsrådet

Regjeringen ønsker ikke å dele Forskningsrådet, men ser for seg store endringer i dagens system. Saken om Forskningsrådets fremtid vil bli lagt frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet til høsten.

– Endringene betyr at vi kan snakke om etablering av et helt nytt forskningsråd, sier utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet i en kommentar til at et utvalg nedsatt av regjeringen, har drøftet overordnet struktur i forskningsrådssystemet.

Clemet peker særlig på at grunnforskning og innovasjonsrettet forskning må ivaretas

langt bedre enn i dag. Det gjelder både i forhold til utforming av strategi og bruk av virkemidler.

Hun understreker at det er viktig å få til gode koblinger på tvers av fag og sektorer så vel som mellom grunnforskning, anvendt forskning og innovasjon, for å utnytte potensialet som ligger i å ha ett forskningsråd.

Regjeringen legger vekt på at Forskningsrådet skal bli en mer åpen arena som i større grad enn i dag trekker andre med i dialogen rundt forskningspolitiske prioriteringer og utvikling av strategier.

Regjeringen ønsker ikke at Forskningsrådet skal ha monopol på forskningspolitisk rådgivning, selv om det fortsatt vil være en

viktig rådgivende kilde. Det legges opp til en åpen arbeidsform der aktører fra forskningsmiljøer, næringsliv og samfunnsliv får anledning til å komme med innspill og råd.

Forslaget tar også til orde for en gjennomgang av departementenes styring av forskningsmidlene.

– Ingrid M. Høie, *Tidsskriftet*
ingrid.hoie@legeforeningen.no

Litteratur

1. Sundar T. Ett forskningsråd – et godt råd for norsk forskning? *Tidsskr Nor Lægeforen* 2002; 122: 554–5.

Tuberkulose øker foruroligende i Norge

Antall tuberkulosepasienter økte med 25 % fra 2000 til 2001 og med 9 % fra 1999 til 2001. I 2001 ble det meldt 297 nye tilfeller.

Det er unge innvandrere rundt 30 år som utgjør den største gruppen smittede. Ikke siden 1987 har tallet på smittede vært så høyt, ifølge tall fra tuberkuloseregisteret ved Folkehelseinstituttet. Innvandrerbefolkningen utgjør 74 % av gruppen som er smittet. Insidensen blant innvandrere gjenspeiler insidensen i opprinnelseslandet.

De aller fleste tilfeller av tuberkulose i Norge skyldes reaktivering av smitte fra mange år tilbake mens ny smitte spiller liten rolle. Smitte fra innvandrere til personer av norsk opprinnelse skjer meget sjelden, ifølge Einar Heldal ved Det sentrale tuberkuloseregister ved Folkehelseinstituttet.

Ifølge en rapport fra Meldingssystemet for smittsomme sykdommer (MSIS) har Oslo betydelig større insidens enn resten av fylkene. Halvparten av landets fylker har under ti tuberkulosepasienter i året. Tuberkulose i lungene er den vanligste tuberkuloseformen. Innvandrere har ofte tuberkulose utenfor lungene, spesielt i lymfeknutene.

Innvandrere som får tuberkulose er langt yngre enn de med norsk opprinnelse. Gjennomsnittsalderen til pasientene av norsk opprinnelse var ca. 73 år for begge kjønn. Innvandrere var unge voksne med median alder 30 år for begge kjønn. Blant eldre innvandrere er det et flertall av kvinner som får tuberkulose mens menn er i flertall blant de av norsk opprinnelse.

– Nina Husom, *Tidsskriftet*
nina.husom@legeforeningen.no

Flere leger i nord

Det er blitt færre ubesatte legestillinger i Nord-Norge. Ved begynnelsen av året var 10,4 % av legestillingene i spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge ubesatt. Gjennomsnittet på landsbasis var 5,2 %. Tidlig på 1990-tallet var antall ledige stillinger 25 % for Nord-Norge og 9 % på landsbasis.

Trine Magnus i Helse Nord mener at den viktigste årsaken til forbedringen er at reguleringen av stillingstilgangen har slått positivt ut for Nord-Norge.

Vakansandelen i Helse Nord er imidlertid fire ganger høyere enn i Helse Sør. Situasjonen er særlig alvorlig innen barne- og ungdomspsykiatri hvor om lag 34 % av stillingene i regionen, er ledige. I Helse Nord er det flere utdanningsstillinger per overlegestillinger enn det er i resten av landet. Ifølge Trine Magnus betyr det at Nord-Norge utdanner leger til tjeneste sørpå.